

**Інформаційний матеріал для
практичного заняття
з дисципліни «Порівняльна педагогіка»**

КАРГО-КУЛЬТ ТА ЙОГО ПРОЯВИ

Культ карго або карго-культ (англ. Cargo cult - поклоніння вантажу), також релігія літакошанування або культ Дарів небесних - термін, яким називають групу релігійних рухів в Меланезії (сукупність острівних груп в Тихому океані, чії корінні мешканці не говорять ні полінезійськими, ні мікронезійськими мовами, а також є темношкірими. Меланезія розташована на північному сході від Австралії).

Термін «карго-культ» отримав широку популярність частково завдяки промові фізика Річарда Фейнмана, яку він виголосив у Каліфорнійському технологічному інституті і під заголовком «Наука літакошанування», яка пізніше увійшла до книги «Ви, звичайно, жартуєте, містер Фейнман». У своїй промові Фейнман помітив, що літакошанувальники відтворюють образ аеродрому, аж до навушників з «антенами» з бамбукових паличок, але літаки все рівно не сідають. Фейнман стверджував, що деякі вчені (зокрема, психологи і психіатри) часто проводять дослідження, які мають всі зовнішні атрибути справжньої науки, але в дійсності є всі складові псевдонауки, які не гідні ані підтримки, ані поваги.

Широко відомою є історія, яка відбулася після Другої світової війни на одному з островів Меланезії. Під час війни там був американський аеродром, на який великі металеві птахи приносили різні вантажі (англ. cargo). Усілякими смаколиками американці ділились із тубільцями (загальна назва будь-якої тубільної місцевої популяції, етносу чи наці), але війна скінчилася, американці забралися звідти геть...

Тубільці робили навушники з дерева або з кокосових горіхів і прикладали їх до вух, перебуваючи в побудованих з дерева контрольно-диспетчерських вишках. Вони зображували сигнали посадки, перебуваючи на збудованій з дерева злітно-посадковій смузі. Вони запалювали смолоскипи для освітлення цих смуг і маяків.

За кілька років етнографічна експедиція знайшла аеродром у повному порядку: на злітній смузі стояли плетені з соломи літаки, в хижі радиста сидів дикун з половинками кокосових горіхів замість справжніх навушників, по плато марширували тубільці. Дикуні вірили, що наслідуючи білих людей, вони матимуть «манну небесну». Є ще один атрибут культу карго: так звану *ритуальну бездіяльність*. Побудувавши ритуальні аеродроми, остров'яни починали чекати пришествя предків в багатоденному мовчанні і недосипанні не сходячи з місця. Мріючи про «небесних дарах», дикуні переставали полювати, закинули землеробство, голодували, але продовжували надягати кокоси на голову і вимовляти слова, які нагадували позивні.

Отже, *форма замінила зміст*, вони запозичили формальні речі, думаючи, що в такий спосіб зможуть задобрити чарівних залізних птахів і ті знову прилетять з вантажем. Як відомо, смаколики з неба не падають.

Іронія полягає в тому, що в деяких випадках ідея подарунків з небес виявляється виправданою: деякі уряди або «Червоний хрест» починають допомагати літакошанувальникам, щоб ті не загинули з голоду в своїй ритуальній бездіяльності та скидають їм із літаків гуманітарну допомогу. Це лише підкріплює впевненість дикунів у своїй правоті, після чого вони починають будувати солом'яні аеродроми з ще більшим завзяттям.

Існує й *поняття «зворотного карго-культу»*. Термін вживається щодо громадських інститутів, структуру яких скопійовано з інших країн, але які влаштовані як поверхнева імітація і працюють значно гірше за оригінал. Відповідальними за їх роботу чиновниками часто відбувається логічна підміна понять - принципи роботи передових громадських інститутів оголошуються помилковими, тому що погано працює їх імітація.

Отже, у переносному розумінні поняття культу карго використовується, коли люди копіюють зовнішню атрибутику якогось явища, абсолютно не маючи поняття про його внутрішні рушійні сили.

Тут можна подивитись про карго-культ:

<https://www.youtube.com/watch?v=J6qxREv-EyM>

Використано джерела:

1. <https://4stor.ru/strashno-interesno/100706-kargo-kult.html> Політолог
2. Екатерина Шульман: Практический Нострадамус, или 12 умственных привычек, которые мешают нам предвидеть будущее // Ведомости, 24.12.2014

Посилання на сайт

<https://www.ukrdeti.com>

обов'язкове!